

”Vi behöver de existentiella samtalen och de heliga rummen för att hitta vår plats i världen”

SOM LITEN ÄLSKADE jag att få sitta i mammas eller pappas knä och läsa sagor tillsammans. En favorit var Tove Janssons ”Vem skall trösta Knyttet”. Knyttet är en ängslig person som är rädd för det mesta. Han bor i Mumindalen men han är väldigt ensam. En dag beger han sig ut på ett äventyr för att hitta en vän. På sin resa upplever han både de mörka och ljusa sidorna av livet och upptäcker någon lika ensam som honom. Det blir hans väg ut ur rädslan och ensamheten.

Detta nummer av Livet har titeln ”Barn i livet”. Hur är det att vara barn och ungdom i Danderyd? Hur är det att vara en del av sina föräldrars livsprojekt? Hur är det att hamna utanför? För några år sen kom en bok som heter *När själen går i exil* och författaren Mikael Kurkiala skriver ”Människan bär i sitt inre på en längtan efter att bli hel, det är inskrivet i själva hennes väsen. För det behövs ett existentiellt språk som ger människan tillhörighet i världen”.

Ett sätt att beskriva psykisk ohälsa kan vara att bära hela sin mening själv, på individnivå. Det är inte lätt, när man känner sig som ett litet knytt och sitter för sig själv och funderar på ”Hur det kan

kännas sorgesamt fastän allting är så bra”. Det existentiella språket har blivit främmande och är inget som går att erövra med en app på mobilen. Det religiösa språket talar om människans inre, berättelser, riter och rum som laddats av tidigare generationers längtan, förtvivlan och glädje. Något som bärs av en gemensam berättelse om livet. Vi behöver de existentiella samtalen och de heliga rummen för att hitta vår plats i världen.

Med utgångspunkt i bibelordet ”låt barnen komma hit till mig och hindra dem inte, Guds rike tillhör sådana som de”, är Danderyds församling mån om de rummen. Rum som finns i körsalar, på förskolans gård, under konfirmandlägret, i ledarutbildningen, på Tac-o-lov, och i sommarkyrkan i Sätra äng.

”För att själen ska få rum, inte bara i oss som individer utan också i vårt samhälle, behöver den en plats att återvända till. Denna plats är helig, därför att den helar. Den sammanfogar själ, ande och kropp och bekräftar vårt släktskap med varandra och med allt levande.” (Mikael Kurkiala)

Ninna Birkoff, Tf kyrkoherde

Sommarkyrkan är en uppskattad oas av många församlingsbor.

16 juni till 27 juli

Sommarkyrka

16 JUNI–27 JULI flyttar Danderyds församling traditionsenligt ut på ”landet”. Sommarkyrkan i Sätraäng har blivit en uppskattad oas för många församlingsbor! Välkommen till allsång på Sätra, sommarmässor, barncafé med sångstund, loppis, lunchmusik, Tack-o-grill, lek, samtal och samvaro. I caféet säljs våfflor, grillkorv, glass och godsaker till rimliga priser. 29 juli–23 augusti är det inget café, men Stilla mässa på onsdagar kl. 18.30 och Sommarmässa och kyrkkaffe varje söndag kl. 11.00. Höstupptakt i Danderyds kyrka – söndag 30/8 kl. 11.00.

Café och loppis

Öppet tisdag-söndag 11.00–18.30
Varm mat serveras t.o.m. 18.00.

Babycafé med sångstund

Torsdagar 11.00–12.00 (Alla åldrar)

Stilla mässa

Onsdagar 18.30

Tack-o-grill

Fredagarna 3/7 och 17/7
17.00–19.00

Sommarmässa

Söndagar 11.00
Efteråt serveras kyrkkaffe!

Allsång i Sätra

Fredagar 17.00–19.00
26/6 Med Maria Resare och Sabina Lilja.
10/7 Med Martin Östergren.
24/7 Med Sabina Lilja och Anders Ölund.

Lunchmusik

Tisdagar 12.00. Fri entré.
16 juni – I folkton
Hälsingestämmor från hjärtat.
Susanne och Monica Ericsson, sång och fiol.

23 juni – Stämsång och gospel
Sabina Lilja, Sara Brannäs, Rebecca Davis och Ludvig Gawell bjuder på stämsång av svenska

Här hittar du sommarens program
svenskakyrkan.se/danderyd

FOTO: MAGNUS ARONSON, HENRIK SYLVÉN

Att växa upp i Danderyd

Danderyds unga utmärker sig på många fronter. Såväl positivt som negativt. Skolresultaten är bland de högsta i hela landet. Det är även alkoholkonsumtionen.

DANDERYDS KOMMUN ÄR den kommun i Sverige där invånarna har högst inkomster och högst ekonomisk standard. Här finns många stora boenden och ett enormt utbud av fritidsaktiviteter.

Med en medianlön på 58 000 kronor i månaden, finns det med andra ord goda möjligheter för barn och unga att växa upp under trygga omständigheter.

Carina Lundberg Udelepp,
kommundirektör i Danderyd

FOTO: MAGNUS SVENSSON

Trots det finns det relativt få barn i kommunen. Faktum är att det aldrig tidigare fötts så få barn i Sverige som nu. Enligt statistik från Statistiska Centralbyrån föds det 1,43 barn per kvinna, och det är den lägsta siffran som uppmätts sedan mätningarna började 1751.

Det gäller även i Danderyd, där det under 2024 enbart föddes 43 barn.

– De flesta kommuner har utmaningar med födelsetalet, men i Danderyd är det färre barn än i övriga landet procentuellt sett, säger Carina Lundberg Udelepp, kommundirektör i Danderyd.

Det har stor betydelse för en kommun. För i en kommun där andelen äldre blir allt större samtidigt som andelen yngre minskar, blir det en obalans.

När färre barn föds, blir det färre barn som skrivs in i förskolorna, och trenden fortsätter genom skolåren. Eftersom skolorna finansieras genom skolpengen som varje elev får med sig får skolorna därmed svårt att täcka kostnaderna för lokaler och personal när elevunderlaget minskar.

Den utvecklingen vill kommunen vända.

För i Danderyd finns det ju god tillgång till såväl bra förskolor som skolor.

– Generellt sett har unga här i Danderyd det bra med föräldrar som har arbete, de trivs bra i skolan och många har fritidsaktiviteter som de är nöjda med, säger Carina Lundberg Udelepp.

MEN ATT VARA ung i en kommun fylld av framgångsrika människor ställer också krav som kan orsaka stress och en känsla av både inre och yttre press.

– De nationella undersökningarna visar att skolresultaten är bland de högsta i landet. Det kan innebära att barnen börjar jämföra sig med varandra och kanske även med sina föräldrar. De vet att de har de yttre förutsättningarna att lyckas, och det kan ibland leda till att de kan känna ett krav på sig att också lyckas i med skolresultat och annat, säger Carina Lundberg Udelepp.

I kommunen jobbar bland annat socialtjänsten förebyggande för att motverka dåligt psykiskt mående, och förvaltningarna jobbar nära varandra för att snabbt kunna upptäcka tecken på detta

58 000

kronor i månaden är medianlönen i Danderyd. Det finns alltså goda möjligheter för barn att ha en trygg uppväxt här.

43

barn föddes i Danderyd 2024.

96,8%

procent av Danderyds niondeklassare har gymnasiebehörighet.

279

meritpoäng i medelvärde.
Danderyds nionde-
klassare är därmed bäst
i hela landet för fjärde
året i rad.

hos en ungdom och för att snabbt kunna sätta in lämpliga insatser.

– Förskola, skola och socialtjänst jobbar tätt tillsammans och har goda möjligheter att erbjuda föräldrar olika former av stöd och utbildningar vid behov. Där skulle jag vilja säga att vi kommit långt, säger Carina Lundberg Uudelepp.

För att nå ut till så många barn och unga som möjligt finns också en tät dialog med idrottsföreningar, föreningsliv och fritidsgårdar. Detta för att ungdomarna ska kunna mötas på ett positivt sätt med trygga vuxna i närheten.

DET FINNS DOCK ett orosmoln på himlen. I de undersökningar som regelbundet görs sticker Danderyds ungdomar ut på en front: de dricker mycket alkohol.

Stockholmsenkäten 2024 visar att ungdomarna i årskurs 9 i Danderyd ökar

sin konsumtion, till skillnad från de flesta kommuner i länet. Samtidigt visar siffrorna att de ungdomar som dricker alkohol i Danderyd konsumerar en större mängd i jämförelse med länssnittet. 18 procent av pojkarna i årskurs 9 i Danderyds kommun storkonsumerar alkohol i jämförelse med länssnittet på åtta procent. 27 procent av flickorna i årskurs 9 i Danderyd storkonsumerar alkohol i jämförelse med länssnittet på tolv procent.

När enkäterna utvärderas blir det tydligt att ungdomarna här har större tillgång både till alkohol och till droger än vad man har i övriga landet, något som går i motsatt riktning jämfört med ungdomarna i samma åldersgrupp i resten av Sverige.

En av de trygga vuxna som regelbundet möter Danderyds unga är ungdomskoordinatören och fältaren Matilda Lindkvist. Hon är en av de sex personer som med

hjälp av olika kompetenser jobbar för att unga i Danderyd ska få en så bra tillvaro som möjligt.

– I framför allt Djursholm finns en särskild festkultur, som bland annat beror på att man bor i stora hus och att föräldrarna i hög utsträckning inte är närvarande eftersom de reser mycket och många gånger har flera boenden, säger Matilda Lindkvist.

ETT LED I Matilda Lindkvist och kollegornas arbete är att informera om alkohol och narkotika på föräldramöten samt arrangera föräldravandringar. De ordnar också föreläsningar om alkohol, narkotika, tobak, spel om pengar samt gruppträning för barn och unga i årskurs 5, 6 och 7.

En annan viktig uppgift är att röra sig i kommunen på kvällarna för att prata med och fånga upp ungdomarna. Som trygga vuxna finns man där och kan vid

behov stötta och hålla koll på var fester arrangeras, något som inte är helt enkelt.

– Vi fältare får nämligen inte gå in på tomt till en fastighet där det pågår fester och dricks alkohol, trots att vi vet att det är minderåriga där inne. Vi måste först bli inbjudna.

Det enda som fältarna i det läget kan göra är att kontakta den som äger huset och målsman till de minderåriga som de kan identifiera.

– Vi har också olika WhatsApp-grupper där vi uppmanar föräldrarna att kontakta sina barn om de inte är hemma. Vi har även tät kontakt med socialtjänsten och polisen vid behov.

Det är inte bara i de stora husen som det behövs tillsyn av vuxna. Också i Djursholms centrum är det mycket liv och rörelse, som lätt urartar i bråk.

– Vi stöter sällan på alkohol på Djursholms torg, där handlar det snarare om stök kopplat till elsparkcyklar, smällare och fyrverkerier, attityder och allmänt stök, säger Matilda Lindkvist.

För Danderyds unga har Matilda Lindkvist och de andra i teamet blivit kända ansikten.

– Vårt mål är att bygga relationer. Ungdomarna ser oss "överallt" och det är bra. Vi ska vara trygga vuxna och vi vill ju att de ska våga vända sig till oss om de behöver någon att prata med eller känner sig oroliga.

Ungdomskoordinatorerna är anställda av kommunens kultur- och fritidsnämnd och lyder därför inte under socialtjänstlagen. Deras arbete är främst att verka förbyggande, och främjande, även om de har anmälningsplikt.

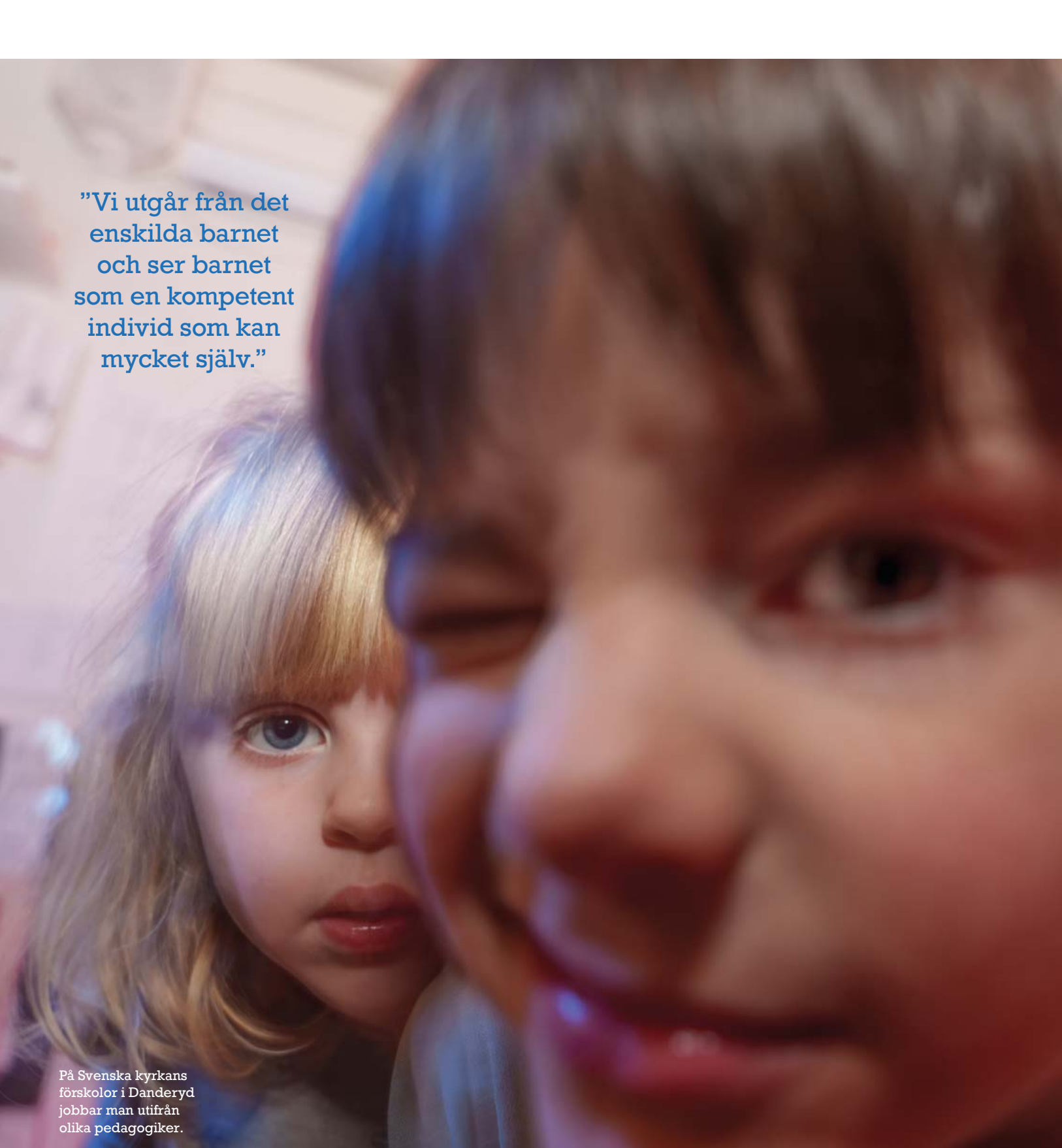
– Men vår uppgift är framför allt att stötta de unga. Många gånger behöver de bara en vuxen som de litar på som kan lyssna. För här är det vanligt med stress och social press. De unga jämför sig med sina föräldrar, som ofta är såväl högutbildade som höginkomsttagare. ♦

”Ungdomarna här har större tillgång både till alkohol och till droger än vad man har i övriga landet.”

18%

av pojkarna i
årskurs 9 i Danderyd
storkonsumerar alkohol
(i jämförelse med
länssnittet på 8 %)

”Vi utgår från det enskilda barnet och ser barnet som en kompetent individ som kan mycket själv.”

På Svenska kyrkans förskolor i Danderyd jobbar man utifrån olika pedagogiker.

TEXT: ANNA-MARIA STAWREBERG
FOTO: ELLIOT ELLIOT

30, 25 och 29. Så många barn går i någon av Kyrkans förskolor i Danderyd. Små barngrupper ses ofta som något positivt. Men samtidigt får barngrupperna inte bli för små. Vi har pratat barnsyn och pedagogik med rektor Annelie Geilert.

Kompetenta barn

I TIDER NÄR det föds allt färre barn kan det bli klurigt att få en förskola att gå runt. Alldeles särskilt om man driver en vinstdrivande verksamhet där både lokalytor och personalkostnader ska täckas.

Det kravet har inte Svenska kyrkans förskolor, som därför också har möjlighet att erbjuda lite mindre barngrupper.

– Det är en stor fördel vi har, att vi inte måste gå med vinst som många andra förskolor. Men det är lite av en balansgång, för samtidigt får inte barngrupperna bli alltför små, för barnen behöver ju kompisar att leka med, säger Annelie Geilert, rektor på Danderyds församlings tre förskolor; Kyrkbacken, Änglagaraget och Enen.

Annelie Geilert har arbetat som förskolelärare i mer än 40 år, och har sett hur synen på barn kan ändras över tid. Hon har också sett olika pedagogiker komma och gå. Men vissa saker består över tid. Som förälder vill man alltid sina barns bästa, och man vill känna sig trygg i förvissningen om att de har det bra på förskolan.

– Vi har tidigare haft Reggio Emilia-inriktning. Nu har vi några Reggio Emiliautbildade pedagoger, några Montessoripedagoger och några traditionellt utbildade pedagoger på våra förskolor, säger Annelie Geilert och fortsätter:

– Vår verksamhet har fortfarande stora likheter med såväl Montessoripedagogiken som Reggio Emilia så till vida att vi utgår från det enskilda barnet och ser barnet som en kompetent individ som kan mycket själv.

Hon säger att det kan låta klyschigt, men konstaterar att det faktiskt fungerar. Barn är kompetenta, precis som den kända danska familjeterapeuten Jesper Juul fastslog i mitten av 1990-talet i storsäljaren med just titeln *Det kompetenta barnet*.

– Ett exempel på det är när vi lägger fram olika material att arbeta med, där barnet får välja om det vill dega, pärla eller pyssla med annat på olika stationer. När barnet själv väljer uppstår ett lugn och fokus.

PÅ KYRKANS FÖRSKOLOR i Danderyd har man valt att arbeta utifrån tre olika målområden: språk, goda vanor och nya erfarenheter.

– Under årens lopp har förskolevärlden en tradition av att i all välmening springa på alla bollar och helhjärtat gått in för till exempel genus eller digitala verktyg. Ibland kan det gå lite för fort.

Då, menar Annelie Geilert, är de tre målområdena något som det finns forskning kring, och som man vet faktiskt fungerar. Även på längre sikt.

– I verksamheten kan de här målområdena ge uttryck i att vi jobbar mycket med sånger och ramsor och samtal, att vi gör utflykter till nya platser och utför olika experiment. Det kan också handla om enkla saker som samvaro när vi sitter och äter.

ATT DET ÄR Danderyds församling som är huvudman märks till viss del på verksamheten. Barnen ber bordsbön innan maten, en gång i veckan är det kyrksamlingar där pedagogerna läser en berättelse ur Bibeln och där barngruppen sjunger tillsammans. En gång i månaden håller en präst vardagsgudstjänst på förskolan.

– Treåringarna går Arkenvandring där en präst och en pedagog berättar om Noaks ark, fyraåringarna får gå på Allhelgonavandring och femåringarna får delta i ett rollspel i Petruskyrkan här i Stocksund. Under det sista året på förskolan får de äldre barnen gå på skattjakt efter en frälsarkrans i Danderyds kyrka och på pilgrimsvandring vid Sättra prästgård, berättar Annelie Geilert. ♦

I hemmets trygga vrå ...

Närmare 50 000 barn och unga mår inte med att gå i skolan. Ett antal som fortsätter att öka. På åtta år har antalet hemmasittare fördubblats. Orsakerna är flera och konsekvenserna stora – för hela samhället.

DE KALLAS LITE slarvigt hemmasittare. Gruppen av barn och unga som inte klarar av att gå till skolan. De som inget hellre vill än att vara som alla andra, men som av olika skäl inte mår med livet utanför hemmets fyra väggar.

– Vi ser att det är ett växande problem, säger Helena Preisler, behandlingschef på Magelungens hemmasittarprogram.

Hon och kollegorna på Magelungen får dagligen samtal från desperata föräldrar till barn som isolerat sig socialt och som har hög skolfrånvaro.

– Problemet är stort. Enligt Skolverkets rapport från 2023 hade 45 700 elever problematiskt stor skolfrånvaro. Av dessa hade 16 500 mer än 50 procents frånvaro, säger Ia Sundberg Lax som arbetar med utbildning och handledning på Akademi Magelungen.

ATT FÅ STÖD är viktigt. Men det är inte alltid enkelt att hitta hjälpen. För att bli inskriven på Magelungens hemmasittarprogram krävs att Socialtjänsten bedömer

behoven och beviljar insatsen om de anser att det skulle passa i det specifika fallet.

– Vi arbetar enligt ett manualbaserat behandlingsprogram med två behandlare per familj som träffar såväl föräldrar som ungdomen flera gånger i veckan. Vi träffar barnet i hemmiljö och börjar med en grundlig kartläggning. Under själva behandlingsfasen jobbar vi med kognitiv beteendeterapi och skolornämde beteenden, säger Helena Preisler.

Ia Sundberg Lax och Helena Preisler poängterar att det är en markant skillnad mellan vanlig skoltrötthet och hemmasittandeproblematik. För barn som stannar hemma vill ofta gå i skolan, men klarar inte av det.

– Hemmasittande får enorma konsekvenser. För barnet, som tappar sin självkänsla, sitt sammanhang, det sociala och kunskapen från skolan och för föräldrarna som tvingas gå ner i arbetstid och som ofta blir sjukskrivna på grund av stressen och oron det innebär att ha ett barn som mår dåligt, säger Helena Preisler.

Dessa faktorer sammantaget innebär stora kostnader för samhället. Inte bara när det kommer till vårdkostnaderna, utan även i form av uteblivna intäkter då föräldrar inte kan fortsätta jobba. Lägg där till de uteblivna intäkterna som det innebär att tusentals unga inte kommer ut i arbetslivet.

MEN FRAMFÖR ALLT handlar det om ett psykiskt lidande och stora personliga förluster.

– Det finns flera orsaker till att ett barn blir hemmasittare. Idag ställs högre krav än någonsin både i skolan och i samhället. Idag ska ett barn vara bra på precis allt i skolan, det räcker inte att "bara vara bra" på själva ämnet. Hon eller han ska kunna hålla muntliga presentationer kring ämnena också. Det medför en ständig känsla av att inte räcka till, säger Helena Preisler.

Eftersom unga idag använder sig av skärmar i stor utsträckning kan känslan av misslyckande följa med även efter skoltid,

Många hemmasittare vill inget hellre än att bryta isoleringen.

45 700

... elever i Sverige hade en problematiskt stor skolfrånvaro enligt Skolverkets rapport 2023.

då barnet genom sociala medier jämför sig med andras sociala liv.

När en familj beviljas insatsen från Magelungens hemmasittarprogram har de ofta försökt allt. För att kunna vända situationer är breda insatser på flera plan viktigt. Magelungens hemmasittarprogram arbetar därför med stöd till eleven,

familjen och samarbetar med den skolan som barnet går i.

– Vårat råd är att man ska ta emot all hjälp man kan få. Vara en förälder som ställer krav. Som förälder kan det vara svårt att veta vad man ska göra och här har skolan ett stort ansvar att upprätta åtgärdsplaner, säger Helena Preisler.

En annan insats är skolsociala team. Det finns i många kommuner, även i Danderyd. Ett första steg, om man har behov av hjälp, kan vara att undersöka om det finns i den kommun som man bor i.

– Det är viktigt att påminna sig om att situationen alltid går att vända, men man behöver ofta hjälp, säger Ia Sundberg Lax. ♦

”Meningslösheten är välståndets baksida”

Barn idag tvingas axla tyngden av att vara sina föräldrars hela mening. Det säger religionsprofessorn David Thurfjell, aktuell med en bok om vår tids meningsbrist.

VAD ÄR MENINGEN? Frågan är särskilt närvarande för den som är ung. Parallellt med frigörelsen från föräldrar pågår sökandet efter vitsen med, ja – allt.

Känslan har ökat över tid. Den svenska studien *Flourishing in Sweden – but not for all* visar att människor mellan 18 och 24 år upplever minst mening med livet. De skattar lägst på nästan alla positiva värden: lycka, balans, syfte och ekonomisk trygghet. Och har också högst nivåer av ångest, ensamhet och psykisk belastning.

I nya boken *Anspråkstagen* förklarar religionshistorikern David Thurfjell hur det kan komma sig. Boken är skriven av både privata och professionella skäl.

– Jag har sett unga personer i min närhet drabbas av depression och tomhetskänslor. Det har fått mig att tänka på hur

jag hållit på med religionshistoria i hela mitt yrkesliv. Jag har studerat hur människan suttit i moskéer, tempel och kyrkor, hur hon skapat känslan av att ha en plats och ett syfte. Det är ju det som religion är.

Han har också märkt att budskapet om denna religionens kärna, att få bli tagen i anspråk, väcker hopp.

– Läsare har sagt ”det här vill jag sätta i händerna på min deprimerade tonåring”. Därför vill jag nu använda den religionshistoriska blicken för att säga något om vår tids meningskris.

DET ÄR DRYGT tio år sen David Thurfjell klev ut ur de akademiska skuggorna. Med den uppmärksammade *Det gudlösa folket* ringade han in svenskens existentiella profil. Med samma ambition har han

fortsatt skriva och blivit en omtyckt röst på kultursidor och i tv-paneler.

I sin nya bok går David Thurfjell igenom hur meningslöshetskänslorna växt fram i takt med utveckling inom teknik och vetenskap. Steg för steg har banden klippts till naturen, religionen och politiken.

Särskilt stort utrymme får 1990-talet, decenniet för hans eget vuxenblivande.

– Det är ju våra barn som upplever mer meningslöshet än någon annan tidigare uppmätt generation. Så det är något med just oss som lagt grunden till det här.

Att 70-talets nyckelbarn blev den ironiska generationen speglar enligt David Thurfjell ett samhälle där den sista kollektiva länken bröts – den till kärnfamiljen. Istället skapade vi våra egna stammar. Vi blev hårdrockare och ➔

Att inte vara behövd skapar en känsla av meningslöshet, konstaterar David Thurfjell.

”Våra barn upplever mer meningslöshet än någon annan tidigare generation.”

➔ syntare och flydde till populärkulturen.

David Thurfjell beskriver en scen ur sitt eget liv. Det är millennietid och han och en vän diskuterar *Chicken Little*, en barnfilm som just gått upp på bio. Deras samtal är upprört, båda avskyr den lilla kycklingfiguren. Långt om länge hejdar sig hans vän mitt i en replik och säger: ”Har du tänkt på att vi är mer engagerade i en animerad kyckling än i Irakkriget?”

– Vi anlade den distanserade blicken på allt. Det var nån sorts moralisk kollaps som pågick.

Vad hände då när denna distanserade generation bara några år senare blev mammor och pappor? Jo, svarar David Thurfjell, de ställdes för första gången i sitt liv inför något okränkbart. Vilket i sin tur innebar att deras barn fick axla tyngden av att vara livets hela mening åt sina föräldrar.

OCH HÄR STÅR de nu, dagens unga vuxna. Formade av att ha behandlats som världens centrum. Samtidigt med en oförstörd blick på tron och religionens värld.

– De är fria, de kan lika gärna bli säker eller muslimer som att börja gå i kyrkan. Men de är inte anspråkstagna. De måste bygga något eget.

Det är därför många av dem blir fixerade av olika identitetskategorier, menar David Thurfjell och beskriver hur tjugotåringar i detalj kan ringa in vilken sexualitet de har, att de har introvert personlighet, vilken karaktär de är i Star Wars.

– Men de har ingen koppling till de gamla traditionerna.

Är det ett problem?

– Inte i sig. Men frågan är hur motståndskraftiga de nya identiteterna är när det kommer till meningsskapande.

Om jag är självmordsbenägen, svårt sjuk eller ställs inför något annat existenti-

ellt utmanande – vad har den största förmågan att lyfta mig, undrar David Thurfjell retoriskt. Religionernas beprövade traditioner eller något som jag själv har skapat som passar perfekt för mina egna behov?

– Det blir som att lyfta sig själv i håret.

David Thurfjell värjer sig mot att ge råd till andra. Han säger att han vet hur svårt det är att se sitt barn brottas med meningslöshet. Enkla tips tycks ofta vara formulerade av någon som inte själv varit där.

– Men jag tror på att skapa verkliga gemenskaper som på riktigt efterfrågar ens deltagande.

I BOKEN NÄMNER han några områden som kan hjälpa. Grundläggande saker som vikten av att ha och odla nära relationer och att se andra människor som ett du men även naturen.

Till dagens föräldraskap hör tendensen att vara överbeskyddande. Flera undersökningar har visat hur manöverutrymmet för den fria leken krymper. I syfte att ge barn trygghet berövas de unga på möjligheter att utvecklas. Det handlar om det nödvändiga i att ibland utsättas för risk och därmed få känna sig kapabel.

Vilka ”fel” gör vi föräldrar i vår vilja att hjälpa våra barn?

– Jag är inte expert på barnuppfostran men jag tror att man behöver klara allt som man faktiskt kan klara själv. Kan man knyta skorna ska man få göra det även om det tar en halvtimme. Då växer man i självkänsla. Jag tror också att föräldrar kan visa att de behöver barnen för olika saker, att de inte är överflödiga utan på riktigt behövda.

För den äldre tonåringen, som sedan länge lärt sig knyta sina egna skor, handlar det istället hur man ska hantera två motstridiga ideal. Å ena sidan insikten om

David Thurfjell

Ålder: 52 år

Bor: I Stockholm

Gör: Religionshistoriker, professor i religionsvetenskap vid Södertörns högskola. Författare.

Aktuell med: ”Anspråkstagen – Människans bot mot meningslösheten” (Norstedts förlag)

Tidigare titlar: ”Det gudlösa folket” (2015), ”Granskogsfolk” (2020), ”En lockton i ödemarken” (2023)

David Thurfjell om...

...Föräldraskap: ”Föräldraskap är en väldigt bra illustration av vad det innebär att vara tagen i anspråk. Du får ett barn, du ska ta hand om den här bebisen. Det spelar ingen roll vad jag tycker eller vad jag vill. Det är en extremt stark upplevelse av mening.”

... Tillhörighet: ”Livet känns meningsfullt när man är en del. På persiska säger man, när någon återvänder från en resa, ”din stol har varit tom”. Eller som ett barn som sitter i sin mammas knä och äter ett ke. Det är en sorts meningskänsla, ”här ska jag vara”. Det tror jag många kan relatera till.”

Kanske är det svårare att känna mening om man har det materiellt förspänt, funderar David Thurfjell.

vikten av att vara behövd. Å andra samtidens individualism och oberoendeideal.

Hur kan man som ung parera mellan de båda polerna?

– Detta är den stora frågan. Min tanke är att mening framför allt inte skapas av oss själva utan av de i vår omgivning.

Det övergripande sambandet mellan välbefinnande och meningskänslor är väl belagt. Det moderna samhället kännetecknas av kombinationen ökad tillväxt och ökad meningsbrist.

David Thurfjell menar att analysen står sig även om man zoomar in mot 2026 års välbefinnande i stockholmssamhället, där barn och unga är vana vid att få allt de önskar av sina föräldrar.

– Jag tror att det är betydligt svårare att känna mening om man har det materiellt väl förspänt. Meningslösheten är välbefinn-

det och frihetens baksida.

Andra debattörer har pekat på motsatsen. I en digitaliserad vardag, där vi scrollar bort vår tid, har frågan om meningsfull fritid blivit en klassfråga. Bara de rika har råd att sätta sina barn i aktiviteter som bryter skärmberoendet.

FÖR DAVID THURFJELLS egen del är naturen den stora meningskällan.

Relationen har växt fram i vuxen ålder. Det var mötet med Irans moskéer som, hur konstigt det än kan låta, satte igång processen.

Shiitisk islam är ett av David Thurfjells många forskningsområden. En tid bodde han i Iran, lärde sig persiska och intervjuade unga religiösa män.

– De grät och de bad. De hade soppkök och serverade de fattiga. Deras gemenskap

var så stark på alla nivåer – rituellt, moraliskt, politiskt.

Han fylldes av avund. Varför hade inte han något liknande i sitt liv? En religiös period tog vid, men gick över. Istället fann han vad han sökte i naturen: riktning, rötter och kontakt.

David Thurfjell var länge mån om att hålla det personliga borta från sin offentliga roll. Men i de senaste böckerna har han låtit de privata erfarenheterna ta allt större plats.

Förändringen beror bland annat på läsarna.

– Det anekdotiska berättandet är överlägset för att förmedla akademiska poänger. Jag kan skriva en bok fylld av 1700-talets förvecklingar och mytologiska resonemang. Ändå är det undantagslöst de korta raderna om hur jag åker bil med min farfar som folk minns. ♦

Konfirmation – ett minne för livet!

ATT VARA KONFIRMAND i Danderyds församling är en stark och fin tradition. Under konfirmationstiden varvas samtal om Gud, andlighet, kärlek, livet och döden med att lära känna nya vänner, bad, lekar och roliga äventyr. Det handlar om att testa vad kristen tro går ut på. Höjdpunkten och avslutningen är konfirmationsgudstjänsten då konfirmander, släkt och vänner samlas till fest och glädje i Danderyds kyrka. Församlingens pedagoger, präster, diakoner och ledare önskar dig varmt välkommen med på resan.

Anmälan 2027 öppnar 19.00 torsdag 10 september 2026.
Läs mer om konfirmation på svenskakyrkan.se/danderyd

2027 kan du välja på dessa alternativ:

Vinterkonfirmation

Den perfekta gruppen för dig som är upptagen med annat på sommaren men har tid under terminen. Gruppen brukar bli väldigt sammansvetsad då man ses över en längre period. Dessutom ingår en gemensam helg under våren vilket ger mer tid för häng, äventyr och samtal.
Start: Vinterkonfirmanderna ses onsdagar 16.30–19.30 i Församlingens Hus – med start onsdag 11 november 2026.
Konfirmation: 25 april 2027 i Danderyds kyrka.
Kostnad: 0 kr

Sommarkonfirmation utan läger – period 1

Vill du konfirmeras på sommaren men inte åka så långt hemifrån? Då är det här gruppen för dig. Vi ses vid tre tillfällen med start i november och efter midsommar är träffarna dagtid på hemmaplan under två veckor. Bad, sol, utflykter, aktiviteter och spännande samtal är vad du kan förvänta dig.
Start: Söndag 22 november 2026. Två träffar under våren.
Datum sommaren: 28 juni–2 juli samt 4–8 juli 2027.
Konfirmation i Danderyds kyrka lördag 10 juli 2027.
Kostnad: 1 000 kr

Sommarkonfirmation med läger i Bergslagen – period 2 och 3

Är du sugen på konfirmation med läger är det här valet för dig. En konfirmationstid under 12 dagar med allt från spännande samtal vid lägerelden, bad, häng, äventyr och roliga aktiviteter. Gruppen träffas dagtid fyra helger i Danderyd och åker på läger under sommaren. Båda lägren är mobilfria.

Period 2

Start: söndag 22 november 2026. Fyra helgträffar under våren.
Sommarläger: 12–23/7 2027.
Konfirmation i Danderyds kyrka lördag 24 juli 2027.
Kostnad: 5 000 kr

Period 3

Start: söndag 22 november 2026. Fyra helgträffar under våren.
Sommarläger: 1–12/8 2027.
Konfirmation i Danderyds kyrka lördag 14 augusti 2027.
Kostnad: 5 000 kr

*Med reservation för förändringar

Konfirmation för unga och vuxna. Läs mer på: svenskakyrkan.se/danderyd

FOTO: MAGNUS ARONSON

3 frågor om blommor & bin

... till Marianne Fricke Stjernström, kyrkogårdsarbetare

1. Hur arbetar man på begravningsplatserna med hållbarhet?

– Hållbarhet och klimatneutralitet genomsyrar allt vi gör, från inköp av fordon till diskmedlet i personalköket, vilken typ av jord vi använder och vilka växter vi planterar och all skötsel.

2. Har du hållbara tips till besökare på kyrkogårdarna?

– Till gravrättsinnehavaren är bästa tipset är att helst plantera perenner, växter som återkommer år från år, och tänka på att planteringen vid graven ska blomma så länge som möjligt, men också några olika plantor som blommor vid olika tidpunkter. Till besökarna i minneslunden: köp ekologiskt odlade blombuketter!

3. Pollinerarna är våra bästa vänner. Hur kan man hjälpa dem på begravningsplatserna?

– Se till att ha blommande växter vid graven och gärna tidigt på våren. Välj helst gammeldags öppna blomsorter. Köp ekologiska växter. Dels för begravningsplatsens jord- och insektsliv, men även av omsorg om marken hos odlaren. Vid köp av ljus, välj helst svanenmärkta stearinljus. Andra ljus kan innehålla miljöskadliga och hormonstörande ämnen.

Vår och sommar i Danderyds församling

Gudstjänst och musik

Lunchmusik med soppa

Tisdag 19 maj 12.00 i Danderyds kyrka
Vår- och sommarmusik på orgel med Anders Ölund. Efteråt serveras soppa i Församlingens Hus.
13.30 Guds livsgnista – samtalsgrupp om existentiell hälsa.
Församlingens Hus

Musikgudstjänster

Susa, sommarvind!

Söndag 17 maj 16.00 i Danderyds kyrka
Danderyds kyrkokör under ledning av Maria Resare. Agnes Auer, sopran.
Åsa Wirdefeldt, fiol.
Maja Hvarfner, präst.

Vårmusik

Söndag 24/5 maj 16.00 i Danderyds kyrka.
VocAlice och Ceciliakören.

Kristi himmelfärd

Torsdag 14 maj kl. 08.00 i Sättraängskyrkan
Ottemässa med kyrkkaffe.
Ninna Birkoff, präst.

Annandag pingst

Måndag 25 maj kl. 18.30 Danderyds kyrka
Mässa på annandag pingst.
Randi Guldstrand, präst.

Sommarläsning!

Christina Odenberg blev historisk då hon, som den första kvinnan, vigdes till biskop i Svenska kyrkan år 1997. I *Kvinnor och biskop* presenteras alla tolv kvinnor som sedan dess vigts till biskopar i Svenska kyrkan. Det här är en bok för alla som är intresserade av ledarskap, teologisk fördjupning och kvinnohistoria. Redaktör för boken är Ninna Birkoff, präst i Danderyds församling.

I Danderyds församling finns en mängd aktiviteter och grupper för alla åldrar.

All info finns här: svenskakyrkan.se/danderyd

Följ även kyrkan på sociala medier:

[danderyds församling](https://www.facebook.com/danderydsforsamling) [@danderydsforsamling](https://www.instagram.com/danderydsforsamling)

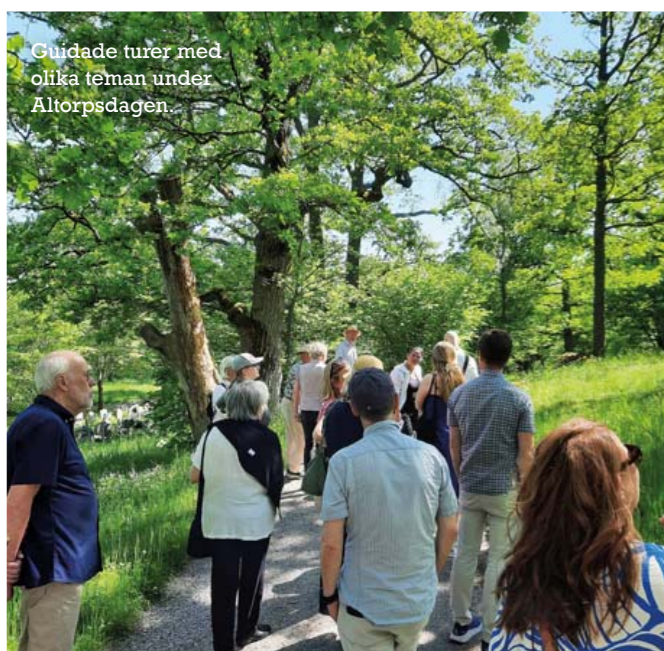
Scanna med mobilkameran – kom direkt till hemsidan!

Altorps kapell är ritat av arkitekten Lars Israël Wahlman.

Det finns alltid ett "solägg" på Elsa Beskows grav.

Guidade turer med olika teman under Altorpsdagen.

Altorpsdagen – 10 år i pingst!

ÖPPET HUS FÖR alla åldrar på Djursholms begravningsplats. För 10:e året i rad firas Altorpsdagen med guidade turer och maskinutställning där barnen får upptäcka och provsitta stora trädgårdsmaskiner. Dessutom servering med gott fika och möjlighet att träffa medarbetare från Danderyds församling.

Djursholms begravningsplats är en fantastisk plats att besöka för alla som uppskattar natur och kultur. Särskilt den här tiden på året då det blommar som allra vackrast.

Begravningsplatsen anlades i slutet av 1890-talet och har flera kända gravar och många intressanta livsberättelser som man får ta del av på rundvandringarna.

För ett år sedan invigdes de nya lokaler för bisättning (förvaring av kistor/urnor i väntan på begravning). Miljön på området måste hanteras varsamt och de nya byggnaderna är byggda med hänsyn till detta. Ta också chansen att titta på minneslunden som har fått ny stenläggning, bänkar och fontän.

Program söndag 24 maj 12.00–18.00

12.00 Dörrarna öppnas – nybryggt kaffe med tilltugg serveras hela dagen.

13.00–13.45 Försommarmusik i kapellet med Sabina Lilja och Gunnar By-Skoglund.

13.45–15.15 Kulturhistorisk rundvandring.

14.00–14.30 Sagostund vid Elsa Beskows grav

15.15–16.45 Rundvandring i kapellet, begravningsplatsen och det gamla Djursholm

17.00 Strosa på egen hand och njut av lugnet på "Sveriges vackraste begravningsplats".

18.00 Slut för idag.

Altorps kapell är öppet under dagen för besökare.

Plats: Djursholms begravningsplats, Altorp, Ymervägen 55.

Ombyggnation av minneslunden

Planerna att renovera och utvidga minneslunden på Danderyds kyrkogård är påbörjad. Gravsättning i minneslunden påverkas inte utan pågår som vanligt. Under ombyggnationen är minneslundens ordinarie besöksytor avstängda och en mindre minnesplats finns tillgänglig mellan minneslundens södra gräns och kvarter 6. *Läs mer om övriga projekt på hemsidan.*

Läs mer på:
svenskakyrkan.se/danderyd

FOTO: CINA HÖGBERG, MAGNUS ARONSSON

TIDNINGEN LIVET

Utgiven av Svenska kyrkan, Danderyds församling.

Redaktion

Kristin Molander, kyrkoherde
kristin.molander@svenskakyrkan.se

Christina Högberg
christina.hogberg@svenskakyrkan.se

Anna-Maria Stawreberg
anna-maria@stawreberg.se

Katja Stroeven
katja.stroeven@svenskakyrkan.se

Ansvarig utgivare
Kristin Molander, kyrkoherde

Design & produktion
Jonna Olsson

Skribenter
Kristina Lindh
Anna-Maria Stawreberg

Omslag Lotta Köhlhorn

Fotograf Elliot Elliot

Tryckeri Stockholms Lito Grafiska

ÖPPETTIDER

Danderyds kyrka
Mån–fred 08.30–16.30
Lör–sön 09.00–16.30

Församlingens Hus
Mån–fre 09.00–12.00 (juni, juli, augusti)

Växel tel 08-568 957 00
Mån–fre 09.00–12.00, 13.00–17.00

Bokning av dop, vigsel, begravning:
Mån, tis, tors 10.00–12.00, 13.00–14.00.
Fre 10.00–12.00. Tel 08-568 957 10

Begravningsverksamheten:
Mån, tis, tors 10.00–12.00, 13.00–14.00.
Fre 10.00–12.00. Tel 08-568 957 39

SVENSKA KYRKAN I DANDERYD

Församlingens Hus

Angantyrvägen 39,
182 54 Djursholm.
Växel: 08-568 957 00,
mån–fred 9.00–12.00
och 13.00–17.00.
Postadress: Angantyrv. 39,
182 54 Djursholm.
svenskakyrkan.se/danderyd

Kanslichef

Paola Ekenberg
08-568 957 19.

Kommunikatörer

Christina Högberg,
08-568 957 08.
Ebbe Florez, 08-568 957 70.

Förvaltningschef

Per Henrik Hinder
08-568 957 46.

Kyrkor och lokaler

Altorps kapell,
Ymervägen 55, Djursholm.

Danderyds kyrka,
Angantyrvägen 41, Danderyd.

Djursholms församlingsgård,
Valevägen 26, Djursholm.

Djursholms kapell, (stiftelse)

Enebykyrkan,
(samarbetskyrka)
Enebytorp,
Lars Åberg 070-497 71 65.

Petruskyrkan
Kyrkvägen 27, Stocksund.

Sätraängskyrkan
Sjöbergsv. 32 Danderyd.

Sjukhuskyrkan,
Danderyds sjukhus,
08-123 550 00 (växel).

Kyrkoherde

Kristin Molander,
08-568 957 01, 070-334 16 18.

Präster

Ninna Birkoff,
08-568 957 15.
Randi Guldstrand,
08-568 957 20.
Maja Hvarfner,
08-568 957 05.
Katja Stroeven,
08-568 957 18.

Sjukhuspräst

Chris Segerholm Koskull,
08-568 957 62.

Diakoner

Elin Smeds, 08-568 957 42.
Estelle Wiesel, 08-568 957 29.
Rebecca Winander,
08-568 957 58.

Musiker

Sabina Lilja, 08-568 957 06.
Maria Resare, 08-568 957 07.
Anders Ölund, 08-568 957 04.
Martin Östergren, 08-568 957 12.

Musikpedagog

Ludvig Gawell 08-568 57 57.

Församlingspedagoger

Louise Almén, 08-568 957 66.
Pontus Degréus, 08-568 957 14.
Anton Bränström,
08-568 957 88.
Maria Gibbs Persson,
08-568 957 25.

Kyrkans förskola

Förskolorna Enen,
Kyrkbacken och Änglagaraget.
Annelie Geilert, rektor,
08-568 957 02.

Sätt fart på sommaren!

Dagläger 22–26/6 för dig mellan 8 och 12 år

Vad gör man?

Under den här veckan är alla med och skapar härliga minnen och riktig sommarkänsla! Kom och sätt fart på sommaren genom att "jobba hårt" med lek, pyssel, bad, och gemenskap. Dagarna kommer vara fyllda av olika aktiviteter, ibland i smågrupper och ibland alla tillsammans.

För vem?

8–12 år (född mellan 2014 och 2018).

Tid

Måndag 22/6 till fredag 26/6 kl. 10.00-16.00.

Plats

Omgivningarna runt Sättra ängar, prästgården och Sättraängskyrkan.

Ekonomi

Lägret är kostnadsfritt. Varje dag serveras det lunch, eftermiddagsfika och frukt.

Ledare

Huvudansvariga för lägret är två av församlingens pedagoger med mångårig erfarenhet av att anordna läger. Dessutom arbetar fyra huvudledare.

Vill du veta mer?

Välkommen att kontakta Anton Bränström, anton.branstrom@svenskakyrkan.se, 08-568 957 88.

**Anmälan –
senast 31 maj:**

Gå in på hemsidan:
**svenskakyrkan.se/
danderyd/daglager**
eller skanna QR-koden:

**Svenska
kyrkan**

Danderyds
församling

